

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ У БОРОТБІ З НАРКОЗЛОЧИННІСТЮ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ

Микита Олександрович ШПАК,

*оперуповноважений 4-го відділу
(протидії організованим злочинним групам
в органах державної влади)
управління стратегічних
розслідувань в місті Києві*

Проблема наркозлочинності серед неповнолітніх є актуальною у сучасному суспільстві, оскільки впливає на здоров'я, розвиток та соціальну адаптацію молоді. Неповнолітні, як найбільш вразлива категорія населення, стають об'єктами залучення до незаконного обігу наркотиків через брак життєвого досвіду, нестійкість ціннісних орієнтацій та соціальні фактори. Важливим напрямом у боротьбі з цією проблемою є профілактичні заходи, спрямовані на попередження вживання наркотиків, формування у молоді свідомого ставлення до здорового способу життя та зниження рівня злочинної активності.

Профілактика наркозлочинності серед неповнолітніх вимагає не лише загальних заходів, але й розуміння специфіки цієї проблеми в різних соціальних контекстах. Молодь, особливо вразлива до впливу зовнішніх факторів, часто піддається ризику потрапити в середовище, де існує поширення наркотичних речовин. Це може бути зумовлено відсутністю підтримки в сім'ї, нестачею позитивних соціальних зв'язків, або відсутністю альтернативних можливостей для реалізації себе. Тому надзвичайно важливою є побудова системи, що забезпечує соціальну підтримку неповнолітнім, які стикаються з життєвими труднощами. Програми, які реалізуються у навчальних закладах, можуть мати вирішальну роль у формуванні ставлення молоді до наркотиків. Розробка таких програм повинна враховувати вікові та психологічні особливості підлітків, що дозволяє зробити інформацію зрозумілою та доступною. Однією з ключових цілей освітніх заходів є формування у молоді навичок критичного мислення та відповідальності за власний вибір, що сприяє зменшенню ризику залучення до незаконної діяльності. Додатково, тренінги з вирішення конфліктних ситуацій та протистояння тиску з боку однолітків сприяють формуванню стійкості до спроб залучення до небезпечних практик, таких як вживання наркотиків. Психологічна підтримка підлітків є невід'ємною складовою профілактичної роботи. Психологи, що працюють з молоддю, мають не лише виявляти можливі фактори ризику, але й надавати індивідуальні консультації, що допомагають формувати позитивні цінності та орієнтири. Робота з підлітками, які вже мають досвід вживання наркотичних речовин або опинилися в групі ризику, повинна будуватися на принципах довіри та взаєморозуміння. Важливо, щоб вони мали можливість висловити свої страхи та проблеми, відчуваючи підтримку з боку фахівців, що сприяє їхньому емоційному відновленню та адаптації до соціального середовища. Освітні та психологічні заходи профілактики мають бути скоординованими з роботою соціальних служб, що займаються молоддю. Це дозволяє забезпечити комплексний підхід до вирішення проблеми та включити в процес не лише педагогів і психологів, але й представників громадських організацій, які працюють безпосередньо з підлі-

тками в кризових ситуаціях. Розробка та впровадження таких програм сприяє створенню позитивного середовища, де молодь може відчувати себе захищеною, отримувати необхідну інформацію про ризики вживання наркотиків та підтримку у подоланні труднощів.

Соціальні ініціативи відіграють важливу роль у профілактиці наркозлочинності серед неповнолітніх, забезпечуючи інтеграцію зусиль державних та громадських структур. Важливим аспектом є активне залучення правоохоронних органів, які проводять роз'яснювальну роботу серед підлітків, спрямовану на формування уявлень про юридичні наслідки вживання та розповсюдження наркотичних речовин. Спільні заходи, такі як тематичні зустрічі та лекції, допомагають створювати відкритий діалог між молоддю та представниками поліції, розвіюючи стереотипи щодо діяльності правоохоронних органів та сприяючи більш відповідальному ставленню до законодавства. Громадські організації, що займаються проблематикою наркозлочинності, стають ключовими партнерами у профілактичній роботі. Вони можуть надавати експертну підтримку, розробляти програми для підвищення обізнаності молоді та організовувати соціальні акції. Залучення до цієї діяльності волонтерів дозволяє створити позитивний приклад для підлітків та продемонструвати альтернативні способи самореалізації. Акції, спрямовані на популяризацію здорового способу життя, а також індивідуальні консультації та підтримка, які надають представники громадських ініціатив, сприяють формуванню у неповнолітніх критичного ставлення до наркоманії та її наслідків. Залучення батьків до процесу профілактики є важливою складовою, оскільки саме сімейне середовище відіграє вирішальну роль у формуванні поведінки та цінностей підлітків. Проведення спеціальних тренінгів та семінарів для батьків допомагає їм краще розуміти особливості підліткового віку, виявляти ранні ознаки можливих проблем та надавати необхідну підтримку своїм дітям. Інформаційні кампанії для батьків можуть включати розповсюдження матеріалів про ризики вживання наркотиків та їхній вплив на фізичне та психічне здоров'я молоді. Такі заходи сприяють зміцненню взаємодії між сім'єю та спеціалістами, які займаються профілактичною діяльністю. Моніторинг та оцінка ефективності профілактичних заходів є критично важливими для вчасного коригування стратегій. Постійний аналіз результатів дозволяє визначати, які методи мають найбільший вплив на зниження рівня залучення молоді до наркозлочинності та які напрями потребують додаткової уваги.

Отже, особливості застосування профілактичних заходів у боротьбі з наркозлочинністю серед неповнолітніх вимагають комплексного підходу, що включає взаємодію освітніх, соціальних та правоохоронних інституцій. Ефективна профілактика залежить від поєднання освітніх програм, психологічної підтримки та активної участі сімей, що сприяє формуванню у молоді відповідального ставлення до свого здоров'я та поведінки. Важливу роль відіграє співпраця з громадськими організаціями та правоохоронними органами, що забезпечує проведення роз'яснювальних заходів та підтримку для підлітків у кризових ситуаціях. Регулярний моніторинг та адаптація профілактичних програм дозволяють підвищувати їхню ефективність, створюючи умови для зниження рівня наркозлочинності серед неповнолітніх та забезпечення безпечного соціального середовища для їхнього розвитку.